

Bir yörenin yatırımcılar için çekim merkezi olması ülke ve bölgenin gelişmişliği yanında, kendi özel konum ve koşullarına da bağlıdır. Yerleşim yerlerinin gelişmişlik düzeyi, kendi iç dinamikleri ve/veya kamunun desteği ile şekillenmektedir. Bir yörenin, gelişme dinamiklerini oluşturan unsurlar, genel olarak doğal altyapı, maddi altyapı, kurumsal altyapı ve beşeri altyapıdan oluşmaktadır. Söz konusu altyapılar birbirlerini tamamlayarak geliştiği ölçüde sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi de artmaktadır.

Finansal kaynakların karlı ve verimli alanlara yönlendirilmesinde ve yörenin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyini artırıcı yatırım projelerinin değerlendirilmesinde uygun yatırım alanlarının belirlenmesi oldukça önemlidir.

Uygun yatırım konuları önerilerinin temel analizi de kuruluş yeri faktörleri analizine dayanmaktadır. Kuruluş yeri faktörleri, belirlenen üretim konusunun belli bir coğrafi konuma yerleştirilmesi durumunda, söz konusu üretim konusunun yatırım ve işletme maliyetleri, satış hasılatı ve sermaye yapısı üzerinde etkili olan tüm konumsal özellikleri kapsamaktadır. Bir yatırım projesinde kuruluş yeri, işletmenin amaçlarına ulaşması için gerekli koşulları yerine getirebilecek özellikleri taşımalıdır. Bu amaca yönelik olarak, kuruluş yerinin belirlenme sürecinde verimlilik, ekonomiklik ve karlılık şeklinde üç temel ekonomik unsur dikkate alınmalıdır.

Konya ili, kuzey ve güney illeri ile doğu ve batı illeri arasında ulaşımı sağlayan önemli bir üretim ve ticaret merkezi olup, tarıma elverişli arazileri ile zengin tarımsal ve hayvansal üretimin yanında imalat sanayiinin de geliştiği ve uygun coğrafi konumu ile daha da gelişmeye açık olan bir ildir. Sosyo-ekonomik göstergelere baktığımızda, Konya, Türkiye ortalamalarının üzerinde ve Türkiye'nin diğer illerine göre daha üst sıralarda yer almaktadır. Konya, Yeni Teşvik Sistemi'ne göre de sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 2. derecede gelişmiş iller arasında sayılmaktadır.

Konya için uygun yatırım konuları önerilirken, Konya ilinin coğrafi konumu, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, doğal kaynak potansiyeli, tarımsal üretim potansiyeli, sanayi üretimi ve ticari faaliyetlerin yoğunluğu, iç talep, dış talep ve ilin gelişme dinamikleri gibi faktörler dikkate alınmıştır. Büyükşehir ve birkaç ilçe dışında ağırlıklı olarak tarımsal faaliyetlerin egemen olduğu Konya'da tarımsal potansiyele dayalı olarak önerilen yatırım konuları ilin tamamında sorunsuz olarak uygulanabileceği düşünülen yatırım konularıdır. Madencilik ve enerji sektöründe önerilen yatırım konuları, ilin doğal kaynakları ve potansiyelleri dikkate alınarak önerilen yatırım konularıdır. İmalat sanayi ve hizmetler sektöründe önerilen yatırım konuları ise, ilin üretim ve alt yapısı, iç ve dış talebi, ticaret hacmi, dış ticarete sektörel yoğunlaşma analizlerinde öne çıkan sektörlerden hareketle

ihracat ve ithalatın bileşimi, ithal ikameci ürünlerin üretimi, ilin gelişme dinamikleri ve nitelikli niteliksiz iş gücü potansiyeli, sosyo ekonomik durumu gibi faktörler dikkate alınarak önerilen yatırım konularıdır.

Konya'nın coğrafi, sosyal, ekonomik durumu, alt başlıklar halinde, gerek yerinde yapılan inceleme, araştırma ve görüşmelerle gerekse ilgili kaynaklardan toplanan veriler ve yapılan araştırmalarla derinlemesine incelenmiş olup, elde edilen veri, bulgu ve yapılan analizler ve değerlendirmeler çerçevesinde, Konya'ya yönelik olarak yatırım konuları belirlenmiştir. Beş sektör için uygun yatırım konuları aşağıda verilmektedir.

1. Madencilik Sektörüne Yönelik Yatırımlar

Konya, maden rezervleri açısından oldukça zengin bir ildir. İlde halen işletilen ve gerek il gerekse ülke ekonomisine katkı sağlayan pek çok maden söz konusudur. İlde madencilik sektöründe yatırım yapılabilecek yatırım konuları aşağıdaki gibidir:

- **Madencilik-İstihraç ve İşleme: Mermer istihracı ve işleme,**
- **Madencilik-İstihraç ve İşleme: Linyit istihracı,**
- **Madencilik-İstihraç ve İşleme: Kum-çakıl istihracı ve işlenmesi,**
- **Madencilik-İstihraç ve İşleme: Bentonit istihracı,**
- **Madencilik-İstihraç ve İşleme: Kil istihracı,**
- **Madencilik-İstihraç ve İşleme: Kaolen istihracı.**

2. Enerji Sektörüne Yönelik Yatırımlar

Konya'nın elektrik enerjisi ihtiyacı mevcut durumda hidrolik ve termik santrallarda yapılan üretimlerle karşılanmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarından rüzgâr ve güneş enerjisi Konya için potansiyel enerji kaynaklarıdır. Enerji alanında aşağıdaki yatırım konuları önerilmektedir:

- **Enerji-Enerji: Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES).** Konya için RES kurulabilecek potansiyel toplam kurulu güç 1,860 MW ve toplam alan 372 km² olarak belirlenmiş olup, RES yatırımları için fizibilite etütlerine gerek vardır.
- **Enerji-Enerji: Güneş Enerjisi Santrali (GES).** Türkiye'de güneş enerjisi yatırımları 2013 yılı sonuna kadar toplam 600 MW ile sınırlandırılmış olup, bunun 92 MW'lık bölümü Konya'ya tahsis edilmiştir.

3. Tarım Sektörüne Yönelik Yatırımlar

Konya'da ana tarımsal faaliyet kolu bitkisel üretimdir. Bitkisel üretim doğal koşullara ve arazinin topografik yapısına göre biçimlenmiş olup, yaygın olarak tahıl üretimi yapılmaktadır. Sulamaya açılan alanların artması ile birlikte endüstriyel bitkiler ve sebze- meyve üretiminde gelişmeler sağlanmıştır.

Tarımsal faaliyetler içinde hayvancılık özel bir ağırlığa sahiptir. Geniş bir alana yayılan il toprakları hayvancılık için uygun bir ortam oluşturmaktadır. Yağışların yetersizliğine bağlı olarak bitkisel üretim yapan çiftçiler ikinci bir faaliyet kolu olarak hayvancılığa yönelmişlerdir. Konya, hayvan varlığı bakımından Türkiye içinde önemli bir paya sahiptir. Konya'da tarımsal üretimin nitelik ve niceliksel yapısı dikkate alınarak, tarım sektöründe önerilen yatırım konuları aşağıdaki gibidir:

- **Tarım-Bitkisel Üretim: Serada bitkisel ürünler yetiştiriciliği,**
- **Tarım-Bitkisel Üretim: Yem bitkileri yetiştiriciliği,**
- **Tarım-Hayvancılık: Süt inekçiliği,**
- **Tarım-Hayvancılık: Büyükbaş besiciliği,**
- **Tarım-Hayvancılık: Küçükbaş besiciliği.**

4. İmalat Sanayi Sektörüne Yönelik Yatırımlar

Konya, kuzey ve güney illeri ile doğu ve batı illeri arasında ulaşımı sağlayan önemli bir üretim ve ticaret merkezi olup, tarıma elverişli arazileri ile zengin tarımsal ve hayvansal üretimin yanında imalat sanayiinin de geliştiği bir ildir. İmalat sanayiinin gelişmesine paralel olarak sını ürün çeşitliliği artmış, iç ve dış ticarete konu olan ürün yelpazesi genişlemiştir. Konya'da ticarete konu olan mallar açısından, tarımsal ve hayvansal ürünler önemini devam ettirmekte olup, tarımsal makinalar, otomotiv yan sanayii, lastik-plastik ürünleri, tarıma dayalı işlenmiş ürünler, demir-çelik ürünleri, imalat makinaları, dokuma-giyim, tuz, alüminyum, mermer ticaret konusu olan sanayi ürünlerindedir. Üretim ve ticaret, il merkezinde yoğunlaşmış olmakla birlikte, Akşehir, Ereğli, Seydişehir gibi büyük ilçelerde de üretimin ve ticaret gelişmiş durumdadır.

Konya'da imalat sanayinin gelişmesi, dış ticaretin de gelişmesini beraberinde getirmiştir. Konya imalat sanayi ihracatı üzerine yapılan sektörel yoğunlaşma analizine göre; ihracatın, makine ve teçhizat, motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork, gıda ve içecek, ana metal, metalik olmayan diğer ürünler, metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç) ile plastik ve kauçuk ürünleri alt sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Konya ekonomisinde bu sektörler, üretim, tüketim, istihdam, yaratılan katma değer, geri ve ileri bağlantılı sektörlerde

yaratılan etkiler vb. ekonomik değerler açısından büyük önem arz etmektedir.

Konya'da imalat sanayii ve imalat sanayi alt yapısının gelişmişlik düzeyleri ve özellikle dış ticaret analizleri ve gelişme dinamikleri dikkate alınarak imalat sanayii için önerilen yatırım konuları aşağıdaki gibidir:

- **Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı: Süt ve süt ürünleri,**
- **Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı: Kırmızı et ve et ürünleri,**
- **Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı: Beyaz et ve et ürünleri,**
- **Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı: Çikolata ve kakaolu ürünler, muhtelif şekerlemeler,**
- **Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı: Sebze-meyve kurutma, işleme ve paketlenme tesisi,**
- **Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı: Sebze ve meyve suları,**
- **Derinin Tabaklanması ve İşlenmesi: Ayakkabı üretimi,**
- **Derinin Tabaklanması ve İşlenmesi: Bavul, el çantası vb. üretimi,**
- **Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri imalatı: Oluklu mukavva, mukavva kutu üretimi,**
- **Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri imalatı: Oluksuz kâğıt veya kartondan katlanabilir kutu, koli vb. üretimi,**
- **Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı: Muhtelif yapıştırıcılar, gaz beton, kimyasal dübel, poliüretan mastik,**
- **Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı: CMC-Karboksimetil selüloz,**
- **Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı: Sıvı deterjan, toz deterjan,**
- **Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı: Azotlu mineral veya kimyasal gübreler,**
- **Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı: Plastik yağmurlama ve sulama ekipmanları,**
- **Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı: PVC doğrama,**
- **Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı: Plastikten damacana, şişe vb. diğer ambalaj ürünleri,**
- **Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı: Plastiklerden kutu, kasa, sandık vb. eşyalar,**
- **Tıbbi Aletler; Hassas ve Optik Aletler ile Saat İmalatı: Rot balans makineleri ve test cihazları imalatı,**
- **Tıbbi Aletler; Hassas ve Optik Aletler ile Saat İmalatı: Diyalizör,**
- **Tıbbi Aletler; Hassas ve Optik Aletler ile Saat İmalatı: Plastik oksijen maskesi,**

plastik nazal oksijen kanülü, nebülizatör seti,

- *Makine ve Teçhizatı Hariç; Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı: Panel radyatör,*
- *Makine ve Teçhizatı Hariç; Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı: Motorlu kara taşıtları, demiryolları ve zırhlı savunma araçları için demir veya çelikten dövme aksam ve parçalar,*
- *Makine ve Teçhizatı Hariç; Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı: Alüminyum iletken imalatı,*
- *Makine ve Teçhizatı Hariç; Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı: Alüminyum korkuluk sistemleri,*
- *Makine ve Teçhizatı Hariç; Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı: Metalden prefabrik yapı elemanları,*
- *Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı: Güneş enerjisi sistemleri (kollektörleri),*
- *Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı: Muhtelif tarım alet ve makineleri,*
- *Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı: Su arıtma ve mineralize cihazı,*
- *Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı: Değirmen ve un makineleri,*
- *Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı: Çikolata ve şekerleme makineleri, kalıpları,*
- *Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı: Plastik, alüminyum, metal kalıp imalatı,*
- *Başka Yerde Sınıflandırılmamış Elektrikli Makine ve Cihazların İmalatı: Oto far ve sinyalizasyon elemanları,*
- *Başka Yerde Sınıflandırılmamış Elektrikli Makine ve Cihazların İmalatı: Fişli kablo, izolasyonlu elektrik kablosu,*
- *Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı: Hazır beton,*

- ***Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı: Briket ve asmolen üretimi,***
- ***Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı: Bims blok ve beton parke,***
- ***Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı: Prefabrik yapı elemanları,***
- ***Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı: Isı yalıtımlı cam çift cam, temperli cam,***
- ***Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı Römork İmalatı: Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarlar,***
- ***Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı Römork İmalatı: Dorse, römork, damper, karoser sacı,***
- ***Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı Römork İmalatı: Ticari araç klimaları ve soğutucu sistemleri, makine soğutma sistemleri,***
- ***Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı Römork İmalatı: Jant, römork dönerleri, römork liftleri,***
- ***Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı Römork İmalatı: Diferansiyel, motor, şanzuman ve fren yedek parçaları,***
- ***Motorlu Kara Taşıtı, Römork ve Yarı Römork İmalatı: Traktör parçaları ve aksesuarları.***

5. Hizmetler Sektörüne Yönelik Yatırımlar

Konya'nın mevcut üretim yapısı, alt yapı olanakları, ticari faaliyetleri, lojistik sektöründe gelişmeler, turizm potansiyeli, eğitim sektöründe sağlanan önemli gelişmeler ve sağlık alanında gelişen illerden biri olması gibi faktörler dikkate alınarak hizmetler alanında önerilen yatırım konuları aşağıdaki gibidir:

- ***Hizmetler-Ticaret-Depolama: Soğuk hava depoları,***
- ***Hizmetler-Ticaret-Depolama: Bakliyat paketleme, depolama,***
- ***Hizmetler-Ticaret-Depolama: Tohum depolama, sınıflama ve ambalajlama,***
- ***Hizmetler-Ticaret-Depolama: Tahıl ambarlama hizmetleri,***
- ***Hizmetler-Ticaret-Depolama: Ambalajlama ve etiketleme hizmetleri,***
- ***Hizmetler-Ticaret-Depolama: Yumurta tasnif ve paketleme,***
- ***Hizmetler-Turizm: Öğrenci yurtları,***

- *Hizmetler-Turizm: Beş yıldızlı otel,*
- *Hizmetler-Turizm: Dört yıldızlı otel,*
- *Hizmetler-Sağlık: Cerrahi hastane hizmetleri,*
- *Hizmetler-Diğerleri: Tıbbi atık sterilizasyonu,*
- *Hizmetler-Diğerleri: Plastik geri kazanımı.*

Konya'nın sahip olduğu doğal kaynakları, ulaşım avantajları, tarımdan imalat sanayiine geniş bir üretim yelpazesine dayalı olarak iç ve dış ticaretteki deneyimi, görelî üstünlükleri ve gelişmiş sosyo-ekonomik düzeyi, insan kaynakları, yeni yatırımlara uygun altyapısı ile önümüzdeki dönemlerde de yeni yatırımlar ve yatırımcılar için cazibe merkezi konumunu sürdüreceği tahmin edilmektedir. Söz konusu yatırım önerilerinin gerçekleşme oranı ise şüphesiz ki, potansiyel yatırımcıların Konya ili ve yöresinde yatırım yapmaya motive edilmesine bağlıdır.

Kaynakça:

KTO, "Konya İli Uygun Yatırım Alanları Araştırması", 2012-Konya